

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI:

PŘIDALOVÁ, Ivana (2013): Rezidenční mobilita obyvatel Prahy se zaměřením na etnické menšiny. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 139 + 21 stran příloh. Vedoucí práce Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

Diplomová práce je jednou z řady publikací věnovaných na našem pracovišti migraci cizinců. Je však do značné míry odlišná od těchto prací svým zaměřením, které je zacíleno především na dopady migrace a pobytu cizinců na sociální prostředí v městských lokalitách. Tím do značné míry vyplňuje mezeru, kterou lze vnímat mezi výzkumem mezinárodní migrace a města a kterou se autorka alespoň do určité míry snaží překlenout. Téma je originální právě zaměřením na vliv imigrantů na lokální sociální prostředí, čímž se diplomantka vrací k tradičním myšlenkám sociální ekologie (např. příjmové oblasti ve městě, disorganizace, sociální patologie). Hlavní pozornost je v diplomové práci věnována občanům Ruska. Sledovaným územím je Praha jako celek i vnitřně členěna na typy urbanistických obvodů a katastrální území, hlavní hodnocenou periodou je transformační období zejména od roku 2003.

Obecným cílem práce je poznat vzorce migračního chování obyvatelstva Prahy, dílčí cíle jsou pak rozloženy do čtyř částí s teoretickým, metodickým a dvěma empirickými cíli. Úvod je doplněn třemi výzkumnými otázkami a předpoklady. Struktura práce následně respektuje vymezené cíle a je tvořena osmi kapitolami a bohatými přílohami na celkem 160 stranách. Rozsahem tak text výrazně přesahuje požadavky na diplomovou práci.

Druhá kapitola je věnována třem okruhům témat. Po obligátní části věnované hodnocení typů mobilit, je zařazena zcela originálně pojatá úvaha o pozitivních a negativních aspektech mobility (především rezidenční) s využitím rozboru pestré palety teoretických konceptů a následně hodnocení faktorů ovlivňujících migraci ve městě. Ivana Přidalová se odváží porovnávat tak rozdílné koncepty jako neoklasickou ekonomii, chicagskou školu, behaviorální směry, Hamplovy a Musilovy teorie nebo nové koncepty motility a Urryho nové mobilitní paradigma. Vytknout bychom snad mohli jen absenci konceptu time-space a návazná novější Giddensova, Beckova a Baumanova hodnocení významu mobility pro společnost i místo. Mezi faktory je možná maličko nedocenen význam vnějších vlivů (např. regionální politické situace, legislativy, globalizace apod.), což ale do určité míry odráží spíše autorčin ontologický náhled. Na straně 29 pak (určitě omylem) zaměnila weberianský za marxistický přístup (Ley vs. Rex, Moore). Zejména druhá a částečně i třetí část této kapitoly je však vynikajícím a ojedinělým příspěvkem k současné diskusi migračních teorií na mikroúrovni města.

Empirické části diplomové práce jsou řazeny od analýz za vyšší celky po menší jednotky (celá Praha, katastrální území, typy urbanistických obvodů, případová studie jednoho UO) a od širšího okruhu populace po vybranou skupinu cizinců (obyvatelstvo Prahy, šest skupin cizinců, Rusové). V metodické části se autorka dotýká zejména validity využívaných dat a odůvodnění vlastních metodických přístupů. Čtvrtá kapitola je hodnotným vstupem za území celé Prahy. Diplomantka diskutuje starší práce věnující se tématu proti vlastním výsledkům analýzy. Zajímavá a přínosná jsou srovnání v delších časových řadách, které vnášejí jinou perspektivu vzhledem k většině recentně publikovaných prací hodnotících pouze transformační období. Dobře jsou vyargumentovány důvody zájmu diplomantky právě o ruskou komunitu, která se stala v posledních letech nejpočetnější skupinou zahraničních migrantů.

Pátá kapitola je zaměřena na vnitřní diferenciaci pražské migrace založené na 1,6 milionu evidovaných stěhováních v letech 1992-2011. Přínosná je například komparace vnitroměstského stěhování s jinými evropskými městy. Zcela zásadní jsou poznatky i o struktuře stěhování (stěhování uvnitř města a přes jeho hranice je v Praze zhruba 50:50). Podíl přistěhovaných cizinců přesahuje v některých typech zástavby vnitřního města a nové výstavbě 50% hranici. Tato data jsou velice cenná pro obecné poznání vývoje současné Prahy.

Šestá kapitola hodnotí základní pravidelnosti migračních toků šesti nejpočetnějších skupin cizinců (občanů Ukrajiny, Ruska, Vietnamu, Spojených států, Moldovy a Číny) ve srovnání s migračními vzorci majority a rozkrývá až překvapivě selektivní prostorové vzorce v závislosti na zemi původu i rozdíly v demografické kompozici. Jedním ze stěžejních závěrů práce je silné propojení mezi socioekonomickým statutem, zemí původu a následným výběrem „tříd bydlení“ v Praze. To potvrzuje, že zahraniční migrace je jedním z nejdůležitějších diferenciačních faktorů v současných postsocialistických městech. Syntetická mapa na straně 100 je dobrým důkazem těchto koncentračních tendencí. Zasloužila by však mnohem větší měřítko a celá kapitola 6.3 možná i širší diskusi a zobecnění.

Dvacet stran textu nakonec zabírá případová studie sousedství se čtyřicetiprocentním zastoupením cizinců (většinou Rusů) v Nových Butovicích a jejich vlivu na proměnu lokálního sociálního prostředí. Ivana Přidalová hodnotí důvody stěhování cizinců do lokality, usazenost v lokalitě a vliv na proměnu sociální struktury i sociálního klimatu v Nových Butovicích. Analýzy jsou založené zejména na 11 řízených rozhovorech, dále pozorování, statistických analýzách z cenzu i registru migrace, katastru nemovitostí i sčítání domovních zvonků. Autorka se zde nebojí kritické diskuse a polemiky s některými zdroji informací. Přes relativně velký rozsah i pestrou škálu použitých výzkumných metod je v případové lokalitě ještě prostor pro hlubší poznání vlivu Rusů na lokální sociální prostředí zejména s použitím výpovědí rezidentů, ať již ruských majitelů bytů nebo šetření mezi ostatními obyvateli sousedství. Důležité jsou dále otázky lokální ukotvenosti, participace na veřejném životě, volbách, politické reprezentaci apod. Relativně malá pozornost je věnována rovněž otázce segregace.

V závěru se autorka vrací k jednotlivým cílům práce a vybírá zásadní výsledky práce. Řada materiálů je zařazena do příloh, protože by již přetěžovala velmi hutný text samotné práce.

Formálně je práce na výborné úrovni, jazyk i styl, kartografická prezentace, práce s literaturou i schopnost využívat terminologii jsou na vysoké úrovni. Diplomantka se úspěšně snaží i o zapojení některých vstupních teoretických konceptů do empirické části práce.

Celkově je možno považovat práci Ivany Přidalové za vynikající příspěvek k poznání současné migrace cizinců v Praze s potenciálem publikovat některé části práce v odborném tisku. Diplomovou práci považuji za výbornou, podle mého názoru splňuje podmínky na závěrečnou práci a doporučuji ji k obhajobě.